

Hur hittar man äldre riksdagstryck (-1970)?

Tiden före 1809

Olika stormansmöten förekom i Sverige ända sedan 1200-talet under olika namn. Under senare medeltid började man använda beteckningen "herredag" för stora riksmöten, och det användes ända in på 1700-talet. Det finns dock inga originalhandlingar från mötena, som främst sammankallades vid politiska kristillfällen. Överläggningarna är kända genom andrahandskällor. Mötet i Arboga 1435 var det första riksmötet med fyra ständer närvarande, men den första riktigt representativa riksdagen anses vara Västerås 1527. Ordet riksdag började användas på 1500-talet i offentliga handlingar.

Många av de tidiga riksdagshandlingarna är enbart kända i avskrift eller utkast från privatarkiv. Det äldsta beslutet bevarat i original är ständernas trohetsförsäkran till Johan III 1569. Från det tidiga 1600-talet utgavs och trycktes riksdagsbesluten i det s.k. årstrycket (se vidare den särskilda guiden "*Hur hittar man äldre lagar och förordningar?*"), men de flesta riksdagshandlingarna betraktades som hemliga. Vid riksdagen 1627 började adeln som första stånd att föra protokoll. 1766 års tryckfrihetsförordning innebar att riksdagens handlingar kunde offentliggöras. Nu började åtskilligt tryckas upp av enskilda personer, som tal, propositioner och andra riksdagshandlingar (se Brings bibliografi). Från och med 1786 års riksdag utgav adel, borgare och bönder själva sina protokoll, vilka var ganska kortfattade till en början. 1810 började prästeståndet trycka sina protokoll. I efterhand har Riksdagsbiblioteket gett ut de handskrivna protokollen från 1600- och 1700-talet (fortfarande pågående arbete). Man kan notera att andra dokument som t.ex. olika utskottsprotokoll inte har utgivits i tryckt form utan finns på Riksarkivet. Riksdagen sammanträdde vanligtvis enbart vart tredje år.

Den här guiden omfattar:

- Tiden före 1809
  - Tryckta källtexter
  - Register och bibliografier
- Ståndsriksdagen 1809-1866
  - Tryckta källtexter
  - Register och bibliografier
  - Utgivet i efterhand om särskilda riksdagar
- Tvåkammarriksdagen 1867-1970
  - Tryckta källtexter
  - Register och bibliografier
  - Utgivet i efterhand om särskilda riksdagar

Tryckta källtexter -1809

Titel	Tidsperiod	Placering
<p>Svenskt diplomatarium (Diplomatarium suecanum) <i>Beslut och riksdagsliknande handlingar har publicerats i denna brevsérie.</i></p> <p>Finns också som databas: http://sok.riksarkivet.se/sdhk</p>	-1377 1401-1420	Avd. Kc(u) referenssamlingen
<p>Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar som höra till statsförfattningens historia. Serie 1. Tidevarvet 1521–1718. Serie 2. Tidehvarfet 1719-1800. <i>Dokument från tidiga riksdagar och riksdagsliknande möten. Man kan exempelvis läsa handlingar från Gustav II Adolfs kröningsriksdag.</i></p>	1521-1598 1611-1617 1719-1734	Avd. Kc(u) referenssamlingen
<p>Stiernman: Alla riksdagars och mötens besluth... (3 delar 1728-33 jämte bihang 1743). <i>Riksdagbeslut. Separat ämnesregister av Leyonmarck (1820).</i></p> <p>Även här: Del 1 1527-1637 http://digibook.ub.umu.se/rara/14838513.pdf Del 2 1633-1680 http://digibook.ub.umu.se/rara/14838525.pdf Del 3 1682-1731 http://digibook.ub.umu.se/rara/14838542.pdf</p>	1521-1731	Specialläsesalen + Internet
<p><u>Adelns ståndsprotokoll</u> – fullständigt publicerat i efterhand; Sveriges ridderskaps- och adels riksdagsprotokoll. 1627-1779. <i>Personregister till sista delen.</i></p> <p>Utdrag ur protocoler, hållne hos högloflige ridderskapet och adeln wid riksdagen i Stockholm år 1786.</p> <p>Protocoler hållne hos höglofl. ridderskapet och adeln, wid riksdagen i Stockholm år 1789. <i>Register ingår.</i></p> <p>Protocoler, hållne hos höglofl. ridderskapet och adelen, wid riksdagen i Gefle, år 1792.</p> <p>Protocoler, hållne hos högloflige ridderskapet och adeln wid riksdagen i Norrköping år 1800. <i>Register ingår.</i></p>	1627-1779 1786 1789 1792 1800	Avd. Ock på mezzaninvåningen, i början av riksdagstrycket

<p><u>Prästernas ståndsprotokoll</u> – publicerat i efterhand: Prästeståndets riksdagsprotokoll 1642-1786. <i>Vissa år är inte publicerade än: 1755-1772, 1789-1800.</i> <i>Person- och sakregister ingår.</i></p>	1642-1786	Avd. Ock på mezzaninvåningen, i början av riksdagstrycket
<p>Bidrag till svenska kyrkans och riksdagarnes historia ur presteståndets archiv. (3 delar). <i>Utdrag ur prästeståndets riksdagsarkiv.</i></p> <p>Även här: http://hdl.handle.net/2027/umn.31951001270009v</p>	1523-1830	Avd. Kc(u) referenssamlingen + Internet
<p>Bexell: Riksdags-historiska anteckningar eller bidrag till svenska kyrkans och riksdagarnes historia ur preste-ståndets archiv : riksdagarne 1755-1778. <i>Utdrag ur prästeståndets riksdagsprotokoll.</i></p> <p>Även här: https://books.google.se/books?id=yPNiAAAACAAJ</p>	1755-1778	Står i magasin. Beställes i Lovisa + Internet
<p><u>Borgarnas ståndsprotokoll</u> – publicerat i efterhand: Borgarståndets riksdagsprotokoll före frihetstiden 1654-1718. Borgarståndets riksdagsprotokoll från frihetstidens början 1719-1747. Borgarståndets riksdagsprotokoll 1751-52. <i>Vissa år är inte publicerade än: 1755-1779.</i> <i>Person- och sakregister ingår.</i></p> <p>Protocoller, hållne hos borgare-ståndet wid riksdagen i Stockholm år 1786. <i>Register ingår.</i></p> <p>Wälloflige borgare-ståndets protocoller wid riksdagen i Stockholm, år 1789. <i>Register ingår.</i></p> <p>Wälloflige borgare-ståndets protocoller, wid riksdagen i Gefle, år 1792.</p> <p>Wälloflige borgare-ståndets protocoller wid riksdagen i Norrköping år 1800. <i>Register ingår.</i></p>	1654-1718 1719-1747 1751-1752 1786 1789 1792 1800	Avd. Ock på mezzaninvåningen, i början av riksdagstrycket
<p><u>Böndernas ståndsprotokoll</u> – fullständigt</p>	1720-1779	Avd. Ock på

publicerat i efterhand: Bondeståndets riksdagsprotokoll 1720-1779. <i>Person- och sakregister ingår.</i>		mezzaninvåningen, i början av riksdagstrycket
Protocoller, hållne hos det hederwärda bondeståndet wid riksdagen i Stockholm år 1786	1786	
Protocoller, hållne hos det hederwärda bondeståndet wid riksdagen i Stockholm år 1789.	1789	
Protocoller, hållne hos det hederwärda bondeståndet wid riksdagen i Gefle år 1792.	1792	
Protokoller, hållna hos det hederwärda bondeståndet wid riksdagen i Norrköping år 1800.	1800	

Register och bibliografier -1809

<i>Titel</i>	<i>Tidsperiod</i>	<i>Placering</i>
Bring: Svenskt boklexikon 1700-1829: riksdagshandlingar... <i>Denna bibliografi ger en bild av det stora material som utanför det officiella utgivet av ständerna utkom under riksdagarna. Den kompletterar därmed Sandahls bibliografi.</i>	1700-1829	Avd. Aa-c i referenssamlingen
Sandahl: Svenska riksdagarnes från och med år 1786 till och med år 1866 tryckta protokoller med bihang. <i>Förteckning över tryckta riksdagshandlingar från ståndsriksdagens sista period. Den är uppställd kronologiskt efter riksdag och innehåller en noggrann redovisning av riksdagens protokoll och av samtliga bihang till ständernas protokoll. Enda bristen är att den saknar register, vilket inte är så betydelsefullt i detta sammanhang, då det viktigaste är den kronologiska uppställningen.</i>	1786-1866	Avd. Ock på mezzaninvåningen

Ståndsriksdagen 1809-66

En ny regeringsform antogs 1809 och en ny riksdagsordning 1810. Riksdagen sammanträdde nu till lagtima möte vart femte år, men även urtima riksdagar inkallades vid sex tillfällen fram till 1844. Från 1844 sammanträdde riksdagen vart tredje år. År 1809 inrättades sex ständiga och för ständen gemensamma utskott (se nedan). Efter beredning i utskott och ibland långa diskussioner avgjordes ärendena i varje stånd. Tre stånds bifall krävdes för ett riksdagsbeslut. Från och med 1809 års riksdag trycktes protokollen komplett samt även bihang till protokollen. Riksdagstrycket står i sin helhet på mezzaninvåningen. Först från 1817 är bihangen till protokollen indelade i tio (senare elva) samlingar.

Tryckta källtexter 1809-66

<i>Typ av riksdagstryck</i>	<i>Återfinns i</i>
Riksdagsprotokoll	Ridderskapets och adelns protokoll (Protokoll hållna hos högloflige ridderskapet och adeln...) Prästeståndets protokoll (Högvärdiga preste-ståndets protokoll...)

	Borgareståndets protokoll (Protokoll hållna hos vällofliga borgareståndet...) Bondeståndets protokoll (Hedervärda bonde-ståndets protokoll...)
Riksdagens protokollsutdrag	1817/18-: Bihang till riksdagens protokoll IX Samlingen
Riksdagsberättelsen (Kommittéberättelsen) "Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista Riksdags sammanträde sig tilldragit".	1834/35-: Bihang till riksdagens protokoll 1 Samlingen II Avdelningen
Kommittébetänkanden (utredningar)	Publicerades ibland i Bihang till riksdagens protokoll I Samlingen. Om de är tryckta (se Thyselius bibliografi), kan de också återfinnas under respektive titel i Katalog -1957.
Propositioner & skrivelser	Bihang till riksdagens protokoll 1 Samlingen
Motioner	Ursprungligen införlivades de i de olika ståndens protokoll. 1862- Bihang till riksdagens protokoll XI Samlingen
Riksdagens skrivelser & beslut	Bihang till riksdagens protokoll X Samlingen
Utskottsbetänkanden: Allmänna besvär- och ekonomiutskottet <i>(Rikets allmänna hushållning och administrativ lagstiftning)</i> Bankoutskottet <i>(Bankfrågor)</i> Bevillningsutskottet <i>(Skattefrågor)</i> Expeditionsutskottet <i>(Bl.a. tryckning av handlingar)</i> Konstitutionsutskottet <i>(Grundlagsfrågor)</i> Lagutskottet <i>(Lagfrågor)</i>	Bihang till riksdagens protokoll: VIII Samlingen VI Samlingen V Samlingen X Samlingen III Samlingen VII Samlingen

Statsutskottet (Budgetfrågor)	IV Samlingen.
Särskilda utskott (Tillfälliga frågor)	1817/18: VIII Samlingen. Senare: XI Samlingen
Riksdagens revisorers berättelse	Bihang till riksdagens protokoll II Samlingen.
Justitieombudsmannens berättelse	Bihang till riksdagens protokoll II Samlingen.
Landshövdingarnas femårsberättelser	1834/35-1856/58: Bihang till riksdagens protokoll II Samlingen II Avdelningen.

Utgivet i efterhand om särskilda riksdagar

Titel	Tidsperiod	Placering
Sjöberg: När svenskarna valde tronföljare: handlingar från riksdagen i Örebro 1810 (2010).	1810	Står i magasin. Beställes i Lovisa
Konstitutionsutskottets protokoll vid 1810, 1812 och 1815 års riksdagar (2 delar 1931).	1810-1815	Avd Ock på mezzaninvåningen

Register och bibliografier 1809-66

Titel	Tidsperiod	Placering
<p>Personregister till rikets ständers protokoll för tiden från och med år 1809 till och med år 1866.</p> <p>Sakregister till rikets ständers protokoll med bihang för tiden från och med år 1809 till och med år 1866.</p> <p>Sakregistret finns också elektroniskt: http://runeberg.org/rixreg/</p> <p><i>Mycket uttömmande och användbara register till riksdagstrycket.</i></p>	1809-1866	Avd Ock på mezzaninvåningen + delvis Internet
<p>Sandahl: Svenska riksdagarnes från och med år 1786 till och med år 1866 tryckta protokoller med bihang. <i>Förteckning över tryckta riksdagshandlingar från ståndsriksdagens sista period. Den är uppställd kronologiskt efter riksdag och innehåller en noggrann redovisning av riksdagens protokoll och av samtliga bihang till ständernas protokoll. Enda bristen är att den saknar register, vilket inte är så betydelsefullt i detta sammanhang, då det viktigaste är den kronologiska uppställningen.</i></p>	1786-1866	Avd Ock på mezzaninvåningen

<p>Thyselius: Förteckning över kommittébetänkanden (2 delar). Även här: 1809-1894 http://digibook.ub.umu.se/misc/12369030.pdf 1895-1903 http://digibook.ub.umu.se/misc/12369074.pdf</p> <p><i>Mycket användbart kronologiskt register över kommittébetänkanden (utredningar). Här får man uppgifter om kommitténs ledamöter, bakgrunden till betänkandet och en hänvisning till var/om det publicerades.</i></p>	<p>1809-1894 1895-1903</p>	<p>Avd Ock på mezzaninvåningen + informationsdisken</p>
--	--------------------------------	---

Tvåkammarriksdagen 1867-1970

Riksdagen reformerades 1866 med två kamrar istället för fyra stånd. Det allmänna *kyrkomötet* blev en ersättning för prästeståndet, som där kunde besluta i kyrkliga frågor. (Protokollen från kyrkomötet står på avd. Cgb-c i referenssamlingen). Lagtima riksdag hölls i början av året januari-juni, från 1940-talet också under hösten. Urtima riksdagar hölls 1871, 1892, 1905, 1918, 1919, 1939 och 1940. I stora drag höll man fast vid indelningen av riksdagstrycket från ständsriksdagen.

Tryckta källtexter 1867-1970

<i>Typ av riksdagstryck</i>	<i>Återfinns i</i>
Riksdagsprotokoll	Första kammarens protokoll (Riksdagens protokoll vid lagtima riksmötet år ... Första kammaren) Andra kammarens protokoll (Riksdagens protokoll vid lagtima riksmötet år... Andra kammaren)
Riksdagens protokollsutdrag	-1909: Bihang till riksdagens protokoll 9 samlingen 1910-11: 11 samlingen 1912-1918: 16 samlingen
Riksdagsberättelsen ”Berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdagens sammanträde sig tilldragit”.	Bihang till riksdagens protokoll 1 samlingen 1 avdelningen efter propositionerna
Utredningar/kommittébetänkanden	-1921: Bihang till riksdagens protokoll 2 samlingen 2 avdelningen. Om de är tryckta (se Thyselius bibliografi), kan de också

	återfinnas under respektive titel i Katalog - 1957. 1922-: i serien SOU utanför riksdagstrycket.
Propositioner & skrivelser (budgetpropositionen nr 1)	Bihang till riksdagens protokoll 1 samlingen 1 avdelningen
Motioner	-1911: Bihang till riksdagens protokoll 1 samlingen 2 avdelningen 1912-: första kammaren Bihang till riksdagens protokoll 3 samlingen, andra kammaren 4 samlingen
Riksdagens skrivelser	-1911: Bihang till riksdagens protokoll 10 samlingen. 1912-: 14 samlingen
Riksdagens beslut	-1911: Bihang till riksdagens protokoll 10 samlingen 1912-: 15 samlingen
Utskottsbetänkanden:	Bihang till riksdagens protokoll 3-8 samlingen, senare 5-13 samlingen:
Allmänna beredningsutskottet (1950-) <i>(Tillfälliga frågor)</i>	12-13 samlingen
Bankutskottet <i>(Bankfrågor)</i>	6 samlingen 1912-: 8 samlingen
Bevillningsutskottet <i>(Skattefrågor)</i>	5 samlingen 1912-: 7 samlingen
Jordbruksutskottet (1910-)	1910-1911: 8 samlingen 1912-: 10 samlingen
Konstitutionsutskottet <i>(Grundlagsfrågor)</i>	3 samlingen 1912-: 5 samlingen
Lagutskottet <i>(Lagfrågor)</i>	7 samlingen 1912-: 9 samlingen
Statsutskottet <i>(Budgetfrågor)</i>	4 samlingen 1912-: 6 samlingen
Särskilda och tillfälliga utskott <i>(Tillfälliga frågor)</i>	8 samlingen 1910-1911: 9 samlingen

Utrikesutskottet (1937-)	1912-1936: 11-13 samlingen 1937-1949: 12-13 samlingen 1950-: 11 samlingen 5 samlingen
Riksdagens revisorers berättelse	2 samlingen 1 avdelningen 1923-1932: 2 samlingen 3 bandet 1933-: 2 samlingen 2 bandet
Justitieombudsmannens berättelse	2 samlingen 1 avdelningen.

Utgivet i efterhand om särskilda riksdagar

<i>Titel</i>	<i>Tidsperiod</i>	<i>Placering</i>
Unionsupplösningens riksdagar: 1905 speglat i protokoll, anteckningar, dagböcker (2 delar 2005).	1905	Avd. Kc(u) referenssamlingen
Samråd i krigstid: Utrikesutskottets memorialprotokoll 1940-1945 (2007).	1940-1945	Står i magasin. Beställes i Lovisa
Protokoll vid riksdagens hemliga sammanträden 1942-1945 (1976).	1942-1945	Avd. Ock på mezzaninvåningen

Register och bibliografier 1867-1970

<i>Titel</i>	<i>Tidsperiod</i>	<i>Placering</i>
Register till Riksdagens protokoll med bihang... <ul style="list-style-type: none"> • Personregister • Sakregister	1867-1899 1900-1910 1911-1920 1921-1930 1931-1940 1941-1950 1951-1960 1961-1970	Avd. Ock på mezzaninvåningen
Årsvisa register till riksdagstrycket	1867-1970	I slutet av varje års riksdagstryck, avd. Ock på mezzaninvåningen

<p>Ekedahl: Förteckning över riksdagens tryckta protokoll med därtill hörande bihang för åren 1867-1916. <i>Förteckning över alla olika delar och bihang i riksdagstrycket.</i></p>	1867-1916	Avd. Ock på mezzaninvåningen
<p>Thyselius: Förteckning över kommittébetänkanden (2 delar). Även här: 1809-1894 http://digibook.ub.umu.se/misc/12369030.pdf 1895-1903 http://digibook.ub.umu.se/misc/12369074.pdf <i>Mycket användbart kronologiskt register över kommittébetänkanden (utredningar).</i></p>	1809-1894 1895-1903	Avd. Ock på mezzaninvåningen + Informationsdisken
<p>Förteckning över statliga utredningar 1904-1945. Även här: http://digibook.ub.umu.se/misc/12369097.pdf</p>	1904-1945	Avd. Ock på mezzaninvåningen + Informationsdisken
<p>SOU-katalogen 1950-1970. <i>Förteckning över statliga utredningar i SOU-serien.</i></p>	1950-1970	Avd. Ock på mezzaninvåningen + Informationsdisken
<p>Lagtima riksdagen: kortfattad uppslagsbok... (1906-1948) Forts. av: ... års riksdag (1949-1973). <i>En årlig uppslagsbok som sammanfattar riksdagens arbete och viktigare beslut.</i></p>	1906-1948 1949-1973	Avd. Ock på mezzaninvåningen